

Nasljedovati sv. Franju Asiškog

Franjevaštvo kao duhovni poziv

Nasljedujući sv. Franju, franjevci i franjevke svečano izjavljuju da „stavljaju na stranu vlastite probitke“, da postaju „glinenim sudom“ koji dopušta da u njemu pohranjeno „blago“ svijetli na van.

Fra Antonio Mravak
- student teologije

Ok razmišljamo o ovoj stvarnosti, nameće nam se pitanje: koji su bitni elementi redovništva? To su: 1. nasljedovanje Krista i življenje evanđelja, 2. zavjeti – čin vječnog predanja Bogu u redovničkom životu, 3. život u zajednici prema pravilu utemeljitelja (benediktinci – prema pravilu sv. Benedikta, franjevci – pravilo sv. Franje, dominikanci, karmelićani...) i 4. karizma – znak prepoznatljivosti pojedine redovničke zajednice u Crkvi.

Nastanak i razvoj redovništva

U 4. stoljeću sv. Antun Pustinjak je na Istoku u Egiptu, pokorničkim i isposničkim načinom življenja, postavio temelje redovništva. Oko njega su se vrlo brzo počeli okupljati učenici, ali to još nije bio organizirani zajednički život, kao u današnjem smislu. Sv. Pahomije će prvi započeti organizirati zajednički život u samostanima i od tada možemo pratiti razvoj života u zajednici. Potrebno je svakako istaknuti da se prvo razvilo monaško redovništvo – redovnici koji su živjeli osamljeni

u pustinji čineći pokoru. Nešto kasnije razvili su se tzv. cenobiti ili redovnici koji žive u zajednici. U 4. stoljeću i na Zapadu se počinje organizirati redovnički život, a temelje mu postavlja sv. Augustin u sjevernoj Africi. Ocem zapadnog redovništva nazivamo sv. Benedikta, s glasovitim pravilom u čijem je središtu: *Ora et labora* (Moli i radi).

U 13. stoljeću s prosjačkim redovima u zapadnoj Europi počinju nicati novi oblici redovničkog načina života. Preteče takvog oblika redovništva su sv. Franjo Asiški i sv. Dominik. U isto vrijeme nastaju i ženski redovi, kao što je red sv. Klare (klarise). Daljnje buđenje redovničkoga života susrećemo u 16. stoljeću u vrijeme Tridentskog sabora, nastankom Družbe Isusove pod vodstvom sv. Ignacija Loyolskog. U Italiji sv. Angela Merici osniva družbu za odgoj djevojaka. U isto se vrijeme obnavljaju i već postojeći redovi, a u Španjolskoj sv. Terezija Avilska obnavlja muški i ženski ogranak karmelskog reda (karmelićani).

Posljednjih stoljeća nastaju mnoge muške i ženske zajednice. Ti instituti posvećena života postaju prepoznatljivi po različitim karizmama: pastoral, misije, poučavanje i odgoj, služenje bolesnicima i dr. Drugi vatikanski sabor (1962.–1965.) posebno će staviti naglasak na redovništvo, s pozivom na osuvremenjenje i povratak izvornijem nasljedovanju Krista i življenju Evanđelja. Možemo reći da su zahtjevi uvijek isti: nasljedovanje Krista i opsluživanje Evanđelja.

Sv. Franjo Asiški (1182. – 1226.)

Franjin duh još i danas nadahnjuje. Njegovo je svjetlo čisto i prodorno i ne gasi se premda se upalilo prije osam stoljeća. Iskustvo Franje i njegove prve braće postalo je životni program mnogima i ono je kroz ovo dugo razdoblje imalo svoje uspone i padove, ali je uvijek ostalo uzor i nadahnuće svima onima koji su željeli živjeti Evanđelje po uzoru na asiškog Siromaška. Franjo se rodio 1182. godine u Asizu. Njegov otac Petar Bernardone u svome je sinu gledao nasljednika koji će ga zamijeniti u trgovačkom poslu. Franju to ne zanima, jednostavno ga ne ispunja. Njegov pogled usmjeren je prema viteštvu. O tome sanjari.

Franjo kreće na čelu odreda prema Spoletu, udaljenom desetak kilometara od Asiza. Ali neće stići daleko, jer ga Bog baš tu čeka! Bog mu se objavljuje u vrućici. U mrkloj noći Franjo čuje glas: *Franjo, reci mi: Je li korisnije služiti gospodaru ili slugi, kralju ili podaniku?* – *Gospodaru!* – odgovori Franjo. *A zašto onda ostavljaš gospodara radi sluge?* Neočekivano svjetlo dirnu Franju, zbuni mu dušu, pa poviknu: *Gospodine, što želiš da učinim?* Ove riječi počinju mijenjati Franjin život. Čuo je odgovor: *Vrati se u svoj grad i ondje će ti se reći kako moraš shvatiti ovo viđenje.* Domogavši se Asiza, Franjo traži mjesta tišine. Stari snovi su već zapali u zaborav. Rado odlazi u crkvicu Sv. Damjana u kojoj je bilo bizantinsko raspelo. Jednog dana Franjo čuje s Križa glas:

Franjo, idi i popravi kuću moju, koja se kako vidiš, ruši! Od tada Franjo postaje slobodan. Odriče se oca, bacivši preda nj novac i odijelo: *Od sada ću moći govoriti Oče moj koji si na nebesima!* – radosno je uzviknuo Franjo.

Ubrzo mu se pridružuju i prva braća. Svojim propovijedanjem izazivao je kod drugih velikodušnost i zanos da ga slijede. Jednostavno, živio je ono što je propovijedao. Iako nije ni pomišljao da osnuje novi Red, jer je želio živjeti onako kako mu

*Jusepe de Ribera:
Sv. Franjo Asiški*

je Krist naredio, sve veći broj onih koji su ga željeli slijediti nagnao ga je da osnuje Red i da se podvrgne crkvenoj vlasti. Na par stranica naniže nekoliko odlomaka iz Evandjelja: o pozivu, o siromaštvu, o radu u Božjem kraljevstvu i za Božje kraljevstvo... K tome je dodao nekoliko rečenica o životu zajednice, o odnosu prema braći i sestrama u svijetu. U ljeto 1209. godine Franjo se sa svojom braćom zaputi prema Rimu papi Inocentu III. Franjo traži samo jedno: da može živjeti po Evandelju. Noćno Papino viđenje – u kojem neki

siromašak ramenima podupire stupove Lateranske bazilike, u kojem će sutra ujutro prepoznati Franju – riješilo je čvor. Papa je usmeno potvrdio Pravilo.

Franjo je u potpunosti prožet Kristom. Osobito mu je u duši Kristovo čovječstvo. Franjo je konkretan čovjek. Kao i dijete, on želi vidjeti ono što ljubi. Posebno su ga privlačila tri otajstva iz Kristova života na zemlji: Kristovo rođenje, muka i trajna prisutnost u Euharistiji. U Grecciu 1223. godine želi vlastitim očima promatrati neizrecivi prizor: pravi jaslice, božansko Djeteeše

privija k srcu u zanosnoj ljubavi jer se ono utjelovilo da bismo ga mogli milovati. Otajstvo Kalvarije posebno je u Franjinu srcu budilo osjećaj sućuti. Toliko je bio zaljubljen u otajstvo muke i križa, da je znao lutati po šumi i plačući vikati: *Ljubav nije ljubljena!* U Euharistiji, otajstvu Kristova tijela i krvi, Franjo nalazi i jaslice i križ. Kaže: *...Od samog Svevišnjeg Sina Božjega ništa ne vidim na tjelesan način na ovom svijetu, osim njegova presvetog Tijela i Krvi.* Za Franju je Euharistija središte svijeta, izvor života jer je u njoj Krist. Kao što ljubi čovjeka, Fra-

Svoju lađu sada ostavljam žalu, odsad idem kamo šalješ me ti.

njo tu istu ljubav iskazuje i prirodi jer ona je za njega najljepša knjiga ispisana prstom Boga živoga. I voda i vatra, i travka i hrast, i ptica i vuk, i mjesec i sunce za Franju su brat i sestra. O tome nam najbolje svjedoči njegova *Pjesma brata Sunca*.

Godine 1224. Franjo se povlači na La Vernu, gdje prima rane Kristove. Zbilo se to o blagdanu Uzvišenja sv. križa (14. rujna). Godine 1225. Franjo se vraća u rodni grad. Teško bolestan, gotovo slijep. U početku boravi u biskupovoj palači. No, Franjo se želi vratiti na mjesto gdje je spoznao svoj put – u crkvu Sv. Marije Anđeoske. Prvog dana mjeseca listopada Franjo je pozvao braću da ih blagoslovi. Blagoslovio je sav svoj Red, sve njegove članove, tadašnje i buduće. Okružen braćom preminuo je 3. listopada 1226. godine. Dan poslije, 4. listopada, Franjino tijelo preneseno je u crkvu Svetoga Jurja na čijem se mjestu danas nalazi Bazilika svete Klare i tu ga sahraniše. Dvije godine poslije, 15. srpnja 1228., papa Grgur IX. proglasio ga je svetim. Dana 25. svibnja 1230. njegovi zemni ostatci preneseni su u veličanstvenu baziliku koja nosi njegovo ime.

Franjevačka karizma

Svatko tko želi govoriti o sv. Franji Asiškom, mora imati pred sobom program, tj. karizmu koja se nalazi u povijesti njegova života i koju je predao cijelom Redu. U *Oporuci* sv. Franjo piše: *I kad mi je Gospodin dao braću, nitko mi nije pokazao što mi valja činiti, nego mi je sam Svevišnji*

objavio da moram živjeti po načinu svetog Evanđelja. Bog ni njega ni njegovu braću ne želi odvojiti od svijeta samo za sebe: *Propovijedajte svima da je blizu nebesko Kraljevstvo*. Svoje poslanje Franjo je otkrio u Evanđelju. Ono je Kristova riječ, Kristova volja, Kristov život i Kristov primjer. Zbog toga će on s Evanđeljem uskladiti svoju misao, volju i vladanje. Evanđelje mu je jedino blago, zakonik i pravilo, neiscrpiv izvor života i milosti.

U živom Evanđelju je našao i uzor za zavjete: poslušnost, čistoću i siromaštvo. Nasljeđujući sv. Franju, franjevci i franjevke svečano izjavljuju da „stavljaju na stranu vlastite probitke“, da postaju „glinenim sudom“ koji dopušta da u njemu pohranjeno „blago“ svijetli na van. Zavjeti pretpostavljaju spoznaju, pro-

bođen posjedovanja materijalnih dobara koja često ljude na razne načine sputavaju, a katkad čak i zarobljavaju. Zavjet čistoće, u duhu Isusova evanđeoskog savjeta, zorni je navještaj budućega života u Kraljevstvu nebeskom u kojem se ljudi neće ni udavati ni ženiti. I taj zavjet služi oslobođanju čovjeka za bolje služenje širem krugu ljudi, nego što se to može u obitelji. Položiti zavjet poslušnosti nipošto ne znači odreći se svoje savjesti ili svoje osobne slobode, nego znači odreći se svojevoljnosti da bi se bolje ostvarivala karizma redovničke zajednice. Ako pažljivo promatramo ova tri navedena zavjeta, možemo zaključiti da usko povezana i usmjerena su na izgradnju čovjekova dostojanstva, njegove čovječnosti i njegove slobode. ❖

Svojim propovijedanjem sv. Franjo je izazivao kod drugih velikodušnost i zanos da ga slijede. Jednostavno, živio je ono što je propovijedao.

sudbu, odlučan izbor, čin slobodne volje, sve što omogućuje zavjetovaniku da „živi“ evanđeoske savjete siromaštva, čistoće i poslušnosti, ljubeći i tražeći nadasve Boga, koji je nas prvi uzljubio (*Perfectae caritatis*). Redovnici i redovnice ulaskom u samostan nipošto se ne odriču svoga ljudskog dostojanstva, nego ga upravo svojim životom promiču; a svojim pokorničkim životom sve se više suobličuju Kristu, pobjeđujući u sebi naravnoga požudnog čovjeka.

Zavjet siromaštva znači izabrati život čovjeka koji je oslo-